Dersimiz navigasyon²

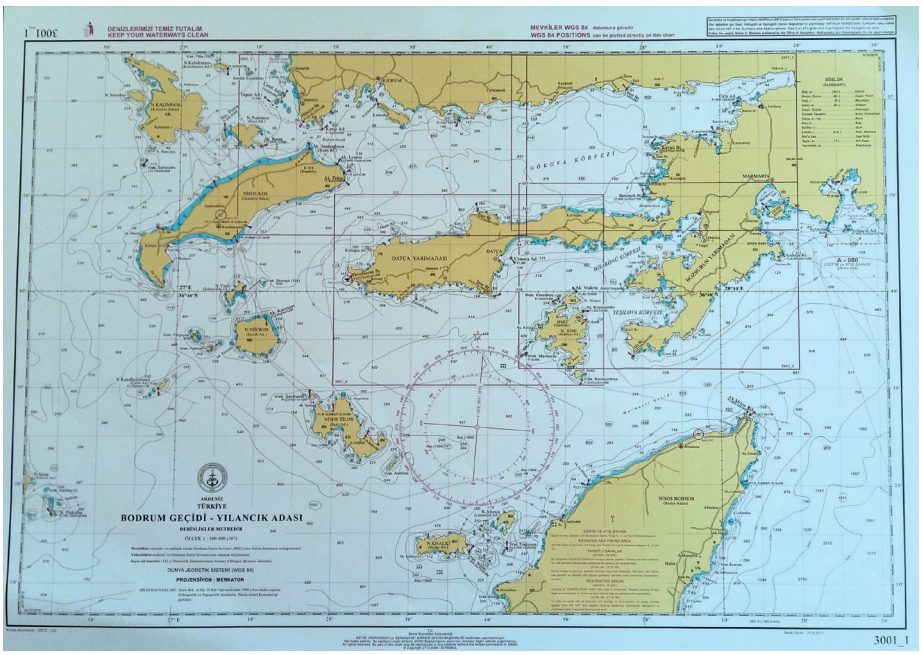

Harita okumayı bilmeden denizci olunmaz. İyi teknik bilgi, güvenli ve hızlı şekilde seyir yapmanızı sağlayacaktır. Buyrun navigasyon dersimizin ikinci bölümüne.

YAZI: **SABİNE DEDEOĞLU, TAYFUN ÖZTUNA**

Geçen sayıda harita üzerindeki işaretlerin nasıl okunacağını yazmıştık. Bu ay gelelim harita üzerindeki ana bilgilere:

Renklerin dili

Teknedeyken bizim en büyük düşmanımız 'kara'dır. Karaya oturmak büyük kazalara sebebiyet verebilir.

Kara, göze çarpan ve dikkat çeken sarı renktedir (arılar gibi).

Türkiye'de harita datumuna göre su üstünde görünen kara parçaları sarı renkle belirtilir.

Haritadaki en sakin renk beyazdır. Bu renk derin su için kullanılır, açık maviye döndüğünde derinliğin azaldığını gösterir.

Bir bölgenin derinlik farklarını daha belirgin ortaya çıkartmak için bazı haritalarda açık mavinin yanına koyu mavi de kullanılmıştır.

Bunda renk mantığı aynıdır. Koyu mavi, açık maviden (veya beyazdan) daha fazla göze çarpar ve dikkat ister.

Farklı ülkelerde farklı renkler kullanılır ama koyu/açık renk mantığı her yerde geçerlidir. Gelgitten dolayı bir koyda sular tamamen çekiliyorsa, o bölgeye ilave bir renk kullanılır.

Derinlik çizgileri

Derinlik çizgileri (siyah hafif dalgalı çizgiler) harita ölçeğine göre değişir. Kıyıya yakın olan 5 metre altında/10 metre altında/20 metre altında/50 metre altında sonra 100 metrelik adımlarla devam eder.

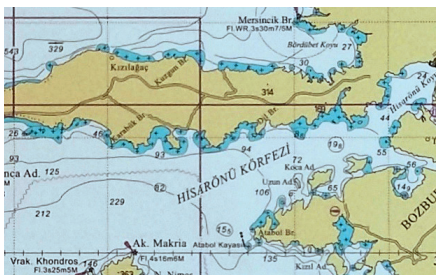

Kıyıdaki işaretler

////// işaretli bir kıyı özelliği: Dik düşen kıyı bölümüdür.

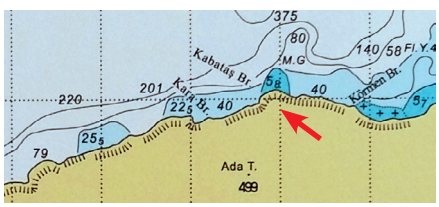

Tekne ile gezerken nelere dikkat etmeliyiz?

Genelde sahil yapısı, deniz dibi ile paralellik arz eder. Kıyı dimdik yukarıya çıkıyorsa aşağıya da aynı şekilde dik inebilir diye düşünebiliriz. Yani orası çok çabuk derinleşebilir. Demirlemek için pek de iyi bir tercih olmayabilir.

Aynı zamanda geceleri termik rüzgârlar dik yamaçlardan aşağıya 'düşerek' hızlanır ve demiriniz tarayabilir; koy çok güzel görünse de gecelemek için uygun olmayabilir.

Yelken yaparken

Çok rüzgârlı havada kıyıda büyük

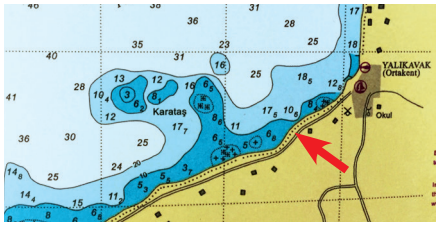

sağnaklar oluşabilir. Erken camadan vurmanız gerekebilir veya kıyıdan uzak geçmeyi tercih edebilirsiniz.

..... işaretli bir kıyı özelliği: Kumsal/sahil olan bir kıyı bölümüdür.

Genellikle sahil yavaş yükselir ve su yavaş derinleşir. Hem zemin kum hem de derinlik uygun olunca alargada kalmak mümkündür.

Dikkat: Kuvvetli havada dalgalar da yüksek olursa derinliğe daha çok dikkat edilmesi gerekir.

Örnek: Kos'un kuzeydoğusunda 7 metrelik derinlik birkaç yüz metre dışarıya devam ediyor. 4-5 metrelik dalgada bazen altınızda yeterince su kalmayabilir.

Su içindeki işaretler

Sudan çıkan kara parçalarından bahsettik ama esas tehlikeli olan su altında görünmeyen kaya veya başka parçalardır.

Batıklar

Gemi batıklarının sadece tarihte yaşanan deniz kazalarından ibaret olduğunu düşünmeyin, her sene denizde kaza olur ve bazı gemiler battıktan sonra kurtarılamaz.

Sizin kulladığınız harita yeni ise ya da yeni düzeltilmiş ise batık işaretlerini bulabilirsiniz:

Bir kısmı su üstünde görünen batık

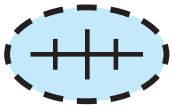

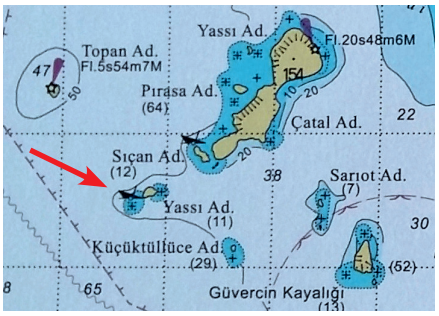

veya su üstü seyrine tehlikeli, derinliği bilinmeyen batıklar olabilir

Batıklar ile ilgili işaretler şöyle bulunabilir.

Deniz fenerleri

Yüzyıllardan beri tehlikeli yerlerde veya önemli köşelerde her gece düzenli çakan deniz fenerleri vardır. Eskiden deniz fenerinin mevkii ne kadar zorsa biri nöbet tutar ve bu ışığı kontrol ederdi. Artık bütün deniz fenerleri otomatik ve güneş enerjisi ile çalışıyor. Fenercinin eziyeti bitse de denizcilerin hâlâ gerek duyduğu işaret sistemidir.

Deniz fenerleri nasıl bulunur?

Harita üzerindeki deniz feneri işareti kırmızı şapkalı bir yıldızdır. Bu yıldız fenerin mevkiidir. Kırmızı şapkanın bakan yönünün özel bir anlamı yoktur.

Fener işaretinin yanında fenerin adı ve gece nasıl çaktığı yazar.

Fl = Flashing (çakar); bir deniz feneri saniyelik çakar yani bir saniye ışıklı, bir saniye ışıksızdır.

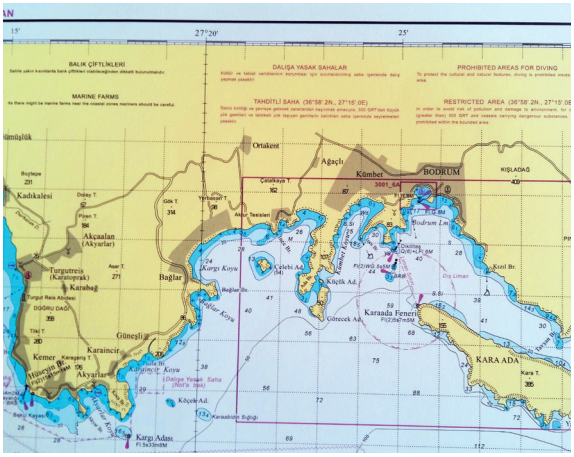

Derinlik nasıl görünür

5_4 ① Derinlik 5 metre 40 santimetredir.

+ ② Derinliği bilinmeyen sualtında kalan bir kayalık var. Bu işaret haritalarda bazen zor görünür. Bir koya girmeden haritaların iyice incelenmesi gerekir.

⁜ ③ En alçak suyunda (harita datumunda) su seviyesinde olan (0 derinlik olan ama dışardan görünmeyen) kayalık

*(2) ④ En alçak suyunda (harita datumunda) 2 metre 'kuru' bir yükseklik olan kaya. Türkiye'de bu tip kayalık sarı bir nokta ile gösterilir. Gelgitin daha yüksek olduğu ülkelerde (ABD, İngiltere, Almanya gibi bazı yerlerde su seviyesi 7 metre oynayabiliyor) bulunan bir işarettir. Alçak suyunda görünen kaya, su seviyesi yükselince kaybolur. Düşünün, su seviyesi 3 metre yükselince bu kayanın üstünde 1 metre su olacaktır!

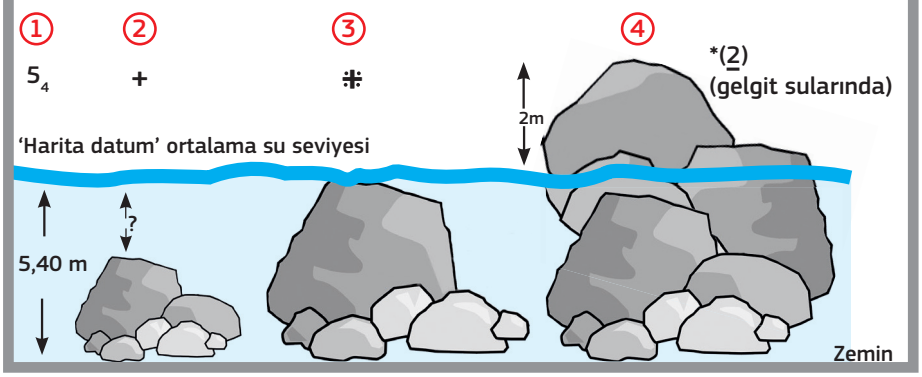

Derinlikler metredir	Balık çiftliği	Harabeler
Derinliği 1m'den az olan sığlık	Çam	Evler
Üstünde 2m'den az su olan kayalar	Çam olmayan ağaçlar	Yat bağlama yeri
Deniz seviyesinde veya hemen üstündeki kayalar	Demir yeri	Yörenin tekneleri (genellikle sığ ya da ayrılmış)
En sığ yeri belirtilen derinlikte olan sığlık ya da resif	Demir atmak yasaktır	Bikın
Bir kısmı su üstünde görünen batık	Yat bağlama yerleri olan liman	İskele tarafı şamandıra
Su üstü seyrine tehlikeli, derinliği bilinmeyen batık	Yat liman-marina	Sancak tarafı şamandıra
Tehlikeli batık ve üzerindeki suyun derinliği	Ziyaretçi bağlama yeri	Bağlama şamandırası
Girdaplar	Giriş limanı	**Karakterler**
Mendirek civarı	Gümrükler	Fener
Su üstü kayaları	Liman polisi	Fener binası
Yarlar	Su	F Sabit
Kilise	Elektrik	Fl. Çakarlı
Cami	Duş	Fl(2) Grup çakarlı
Yeldeğirmeni	Atık boşaltma istasyonu	Oc. Hüsuflu
Rüzgâr türbini	Yakıt	R Kırmızı
Baca	Gezer vinç	G Yeşil
Mevki	Postane	W Beyaz
	Turizm bürosu	M Kırmızı
	Havaalanı	s Kum
	Kale	m Çamur
		w Yosun
		r Kaya
		P.A. Yaklaşık pozisyon

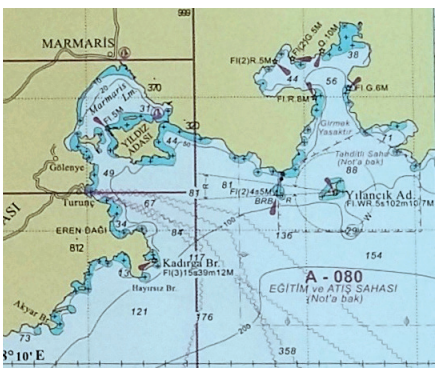

Eğer beyaz ışık ile çakmıyorsa, ışığın rengi da yazar: R=Red (kırmızı) ve G=Green (yeşil) gibi

Birkaç örnek verelim...

3001_5 haritasında Marmaris koyiçinde Yıldız Ada'nın kuzeyinde **İnce Burun Feneri var:** FL 3s 9m 5 M yazıyor: 3 saniyelik bir seans yani üç saniyede bir çakıyor: 1 saniye beyaz çakıyor 2 saniye ışık yok, 1 saniye beyaz ışık çakıyor gibi. Fener su seviyesinden 9 metre yüksekte bulunuyor ve normal bir görüş mesafesinde 5 deniz mili içerisinde görünüyor.

Eskiden Keçi Adası'nın feneri için Fl R 7 M yazıyordu yani bir saniye kırmızı ışık bir saniye ışıksız, 7 deniz mili içerisinde görünüyordu. Sonra devlet bu fenerin rengini değiştirdi ve şu anda haritada **Keçi Ada Feneri:** Fl 2 s 30 m 7 M yazıyor. Yani bir saniye beyaz çakıyor, bir saniye ışıksız oluyor. Fener kendisi 30 metre yükseklikte ve normal görüş mesafesi 7 deniz mili...

Kadırga Burnu Feneri (Marmaris'e uzaktan yaklaşırken en önemli deniz feneridir) şöyle çakıyor: Fl (3 15 s 39 m 12 M: 15 saniye içerisinde 3 kere beyaz çakıyor.

Her fener saniyelik çaktığına göre şöyle görünüyor:

1 saniye beyaz çakıyor -1 saniye ışıksız oluyor-1 saniye beyaz çakıyor -1 saniye ışıksız oluyor- 1 saniye beyaz çakıyor (3 kere oldu) ve 10 saniye ışıksız duruyor (toplam 15 saniye geçtikten sonra) tekrar birinci saniye beyaz çakıyor....

Fenerin kendisi 39 metre yükseklikte bulunuyor ve normal görüş ortamında 12 deniz mili içerisinde görünüyor.

Bir örnek daha verelim.

Rodos'un Ak. Milon Deniz Feneri: Fl WR4 s6/4M olarak bildiriliyor. Harita üzerinde ışığın açısı da görünüyor. Bu deniz feneri bir taraftan beyaz başka diğer taraftan kırmızı ışıklı çakıyor. 1 saniye çakıyor, 3 saniye karanlık oluyor. İlk rakam ilk renge aittir. Yani beyaz ışık 6 mil içerisinde kırmızı ışık 4 mil içerisinde görüyor.

Dikkat: Haritadaki daire çizimi sadece açısını gösteriyor, çizgi mesafelerini göstermiyor.

Bir deniz feneri iki veya üç renkli çakıyorsa, mutlaka detaylı haritalara ve portolon kitaplarına bakmalısınız. Girişi-geçişi tehlikelidir.

Önümüzdeki sayıda yazımıza şamandıra sistemlerini anlatarak devam edeceğiz.

Sürecek.
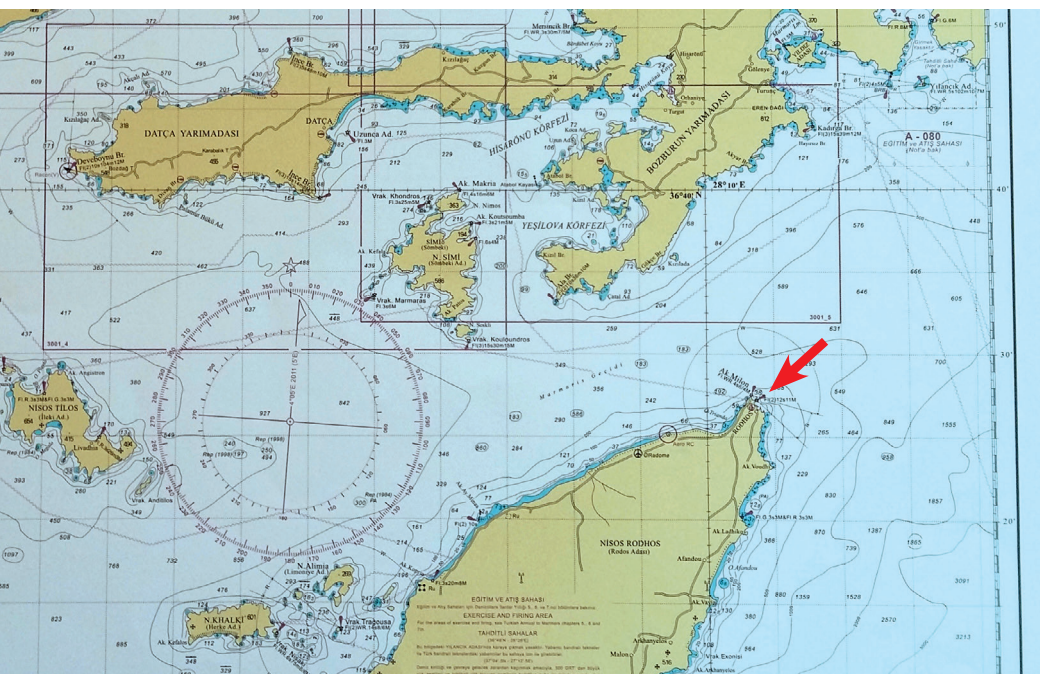
www.sollaresailing.com